RECOMANDĂRI

RECOMANDAREA (UE) 2020/775 A COMISIEI

din 5 iunie 2020

privind elementele esențiale ale compensației echitabile și alte elemente esențiale de inclus în acordurile tehnice, juridice și financiare între statele membre în vederea aplicării mecanismului de asistență în temeiul articolului 15 din Regulamentul (UE) 2019/941 al Parlamentului European și al Consiliului privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice și de abrogare a Directivei 2005/89/CE a Parlamentului European și a Consiliului

[notificată cu numărul C(2020) 3572]

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene,

având în vedere articolul 15 alineatul (7) din Regulamentul (UE) 2019/941 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice și de abrogare a Directivei 2005/89/CE ([1]),

întrucât:

(1) Articolul 194 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) prevede că politica energetică a UE urmărește siguranța aprovizionării cu energie în Uniune, într-un spirit de solidaritate între statele membre.

(2) Regulamentul privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice este menit să contribuie la punerea în aplicare a obiectivelor uniunii energetice, care includ, ca părți integrante, securitatea energetică, solidaritatea, încrederea și o politică ambițioasă privind schimbările climatice.

(3) Regulamentul introduce un mecanism de asistență între statele membre, conceput ca instrument de prevenire sau de gestionare a crizelor de energie electrică în Uniune.

(4) Atunci când adoptă măsurile necesare pentru punerea în aplicare a mecanismului de asistență, statele membre trebuie să ajungă la un acord cu privire la o serie de aspecte tehnice, juridice și financiare în acordurile regionale sau bilaterale și să le descrie în planurile de pregătire pentru riscuri.

(5) Pentru a sprijini statele membre la punerea în aplicare și după consultarea Grupului de coordonare în domeniul energiei electrice (ECG) și a Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER), Comisia a elaborat aceste orientări fără caracter obligatoriu cu privire la elementele esențiale care ar trebui să figureze în aceste acorduri,

ADOPTĂ PREZENTA RECOMANDARE:

1. Statele membre ar trebui să respecte orientările neobligatorii prezentate în anexa la prezenta recomandare. Aceste orientări sunt de natură să ajute statele membre să încheie acordurile tehnice, juridice și financiare necesare pentru a aplica obligațiile în materie de asistență prevăzute la articolul 15 din Regulamentul (UE) 2019/941 și să le descrie în planurile de pregătire pentru riscuri pe care trebuie să le elaboreze în temeiul respectivului regulament.

2. Prezenta recomandare se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Adoptată la Bruxelles, 5 iunie 2020.

Pentru Comisie
Kadri SIMSON
Membru al Comisiei

([1]) JO L 158, 14.6.2019, p. 1.

ANEXĂ

1. INTRODUCERE

Regulamentul (UE) 2019/941 (denumit în continuare „regulamentul”) concretizează conceptul de solidaritate și stabilește un mecanism de asistență între statele membre, care intervine atunci când sunt îndeplinite condițiile stabilite în dispozițiile relevante. Asistența este un mecanism la care se recurge în ultimă instanță pentru a preveni sau a gestiona crizele de energie electrică.

1.1. **Mecanismul de asistență**

În cazul în care un stat membru solicită asistență, mecanismul de asistență include o obligație pentru celelalte state membre, în cadrul acordului regional sau în cadrul unui acord bilateral ([1]), de a coopera în spirit de solidaritate pentru a preveni și a gestiona crizele de energie electrică. Limitele ajutorului pe care un stat membru îl poate acorda sunt în general:

— maximul posibil, în condițiile specifice de criză, de capacitate interzonală disponibilă;

— cantitatea de energie electrică necesară pentru protejarea propriei sale siguranțe publice și securități personale ([2]);

— securitatea operațională a propriei rețele de energie electrică.

Diferitele elemente ale unui acord regional sau bilateral care vizează aspectele juridice, tehnice și financiare ale asistenței sunt deja parțial acoperite de articolul 15 din regulament. În plus, prin acordurile regionale sau bilaterale, statele membre trebuie să ajungă la un acord cu privire la toate elementele și detaliile necesare, astfel încât să se asigure certitudine și securitate tuturor părților implicate în aplicarea mecanismului de asistență. Aceste măsuri trebuie să fie descrise în planurile lor de pregătire pentru riscuri; în special, trebuie inclus mecanismul de compensare economică. Regulamentul și prezentele orientări nu armonizează toate aspectele compensației echitabile între statele membre.

Compensația, astfel cum este descrisă la articolul 15 din regulament, este cuprinzătoare. Aceasta include plăți pentru energia electrică furnizată pe teritoriul statului membru care solicită asistență, precum și costuri suplimentare, cum ar fi costurile de transport aferente și alte costuri rezonabile suportate de statul membru care oferă asistență.

Există mai multe condiții pentru ca mecanismul de asistență să funcționeze corespunzător.

În primul rând, măsurile bazate pe piață trebuie urmărite cât mai mult timp posibil. Statele membre trebuie să depună toate eforturile pentru a finaliza dezvoltarea unor mecanisme sau platforme coordonate care să permită partajarea răspunsului voluntar al părții de consum și partajarea altor capacități flexibile. Acest lucru este în interesul potențialelor state membre furnizoare și solicitante pentru a evita situațiile în care măsurile care nu se bazează pe piață – inclusiv restricționarea forțată la nivelul clienților – trebuie să înceapă mai devreme. Aceasta este, de asemenea, în concordanță cu principiul general menționat în regulament, care prevede că pieței trebuie să i se acorde o marjă de manevră maximă pentru a rezolva problemele de aprovizionare cu energie electrică.

În al doilea rând, trebuie să se permită variația prețurilor angro, în conformitate cu normele pieței, chiar și într-o criză de energie electrică, atât timp cât funcționarea piețelor energiei electrice nu cauzează o deteriorare și mai accentuată a crizei de energie electrică. De fapt, restricțiile în materie de ofertare și plafoanele implicite sau explicite ale prețurilor, care nu respectă normele pieței ([3]) elaborate în mod corespunzător, nu permit semnalelor de preț să reflecte nevoia de energie electrică suplimentară, împiedicând astfel energia electrică să circule acolo unde este necesară. Acest lucru înseamnă că trebuie să se permită stabilirea prețurilor pieței pe baza cererii și ofertei cât mai mult timp posibil, în perioada premergătoare crizei, iar prețurile de decontare a dezechilibrelor după o criză trebuie să reflecte costurile pentru consumatori aferente oricărei deconectări a alimentării. Acest lucru nu permite plafoanelor implicite ale prețurilor din cadrul normelor de echilibrare să constituie un factor disuasiv pentru investițiile în capacitatea flexibilă și fiabilă care pot contribui la evitarea crizelor de energie electrică.

([1]) În conformitate cu articolul 12 alineatul (1) din regulament, trebuie convenite „măsuri regionale” la nivelul regiunii în cauză între statele membre care dispun de capacitatea tehnică de a-și acorda reciproc asistență în conformitate cu articolul 15. În acest scop, statele membre pot, de asemenea, să formeze subgrupuri într-o regiune și să convină asupra unor măsuri regionale la nivel bilateral sau multilateral. În plus, trebuie convenite „măsuri bilaterale” între statele membre care sunt conectate direct, dar nu fac parte din aceeași regiune.

([2]) Scopul final al mecanismului de asistență este de a proteja siguranța publică și securitatea personală, astfel cum prevede articolul 15 alineatul (2) din regulament.

([3]) Normele privind plafoanele prețurilor și limitele tehnice pentru ofertare sunt prevăzute la articolul 10 din Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (JO L 158, 14.6.2019, p. 54).

În al treilea rând, accesul transfrontalier la infrastructură trebuie menținut atât timp cât este posibil din punct de vedere tehnic și al siguranței, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului ([4]), în orice moment, chiar și într-o criză de energie electrică. În funcție de constrângerile tehnice din fiecare stat membru, acordurile trebuie să asigure că capacitatea interzonală și ofertele părții de consum, după caz, sunt pe deplin accesibile actorilor de pe piață dincolo de graniță. Acest lucru va întârzia necesitatea de a restricționa alimentarea clienților în statul membru care se confruntă cu dificultăți de aprovizionare.

În al patrulea rând, statele membre sunt încurajate să coopereze în cursul tuturor etapelor unei crize de energie electrică. O cooperare eficace în primele etape ar putea preveni apariția sau escaladarea unei crize de energie electrică și ar putea diminua efectele acesteia.

Asistența poate fi activată de către un stat membru solicitant doar în ultimă instanță, în cazul în care toate opțiunile furnizate de piață au fost epuizate sau dacă este evident că doar măsurile bazate pe piață nu sunt suficiente pentru a preveni o deteriorare suplimentară a situației alimentării cu energie electrică, în special atunci când nu reușește să furnizeze energia electrică necesară pentru a proteja siguranța publică și securitatea personală. În plus, trebuie să fi fost epuizate măsurile naționale din planul de pregătire pentru riscuri al statului membru solicitant.

1.2. **Temeiul juridic**

Articolul 15 alineatul (7) din regulament prevede că, după consultarea GCEE și a ACER, Comisia trebuie să furnizeze orientări fără caracter obligatoriu privind elementele esențiale ale compensației echitabile menționate la alineatele (3)-(6) și privind alte elemente esențiale ale dispozițiilor tehnice, juridice și financiare menționate la alineatul (3), precum și privind principiile de asistență reciprocă menționate la alineatul (2).

1.3. **Domeniul de aplicare al orientărilor**

Articolele 12 și 15 din regulament semnalează mai multe elemente și aspecte ale mecanismului de asistență, care trebuie să fie adoptate de comun acord și incluse în acordurile regionale și bilaterale. Totuși, regulamentul acordă statelor membre o marjă largă de apreciere în ceea ce privește conținutul acestor măsuri coordonate și, în consecință, conținutul asistenței pe care o furnizează. Rămâne la latitudinea statelor membre să decidă și să convină asupra unor astfel de măsuri coordonate, în special cu privire la dispozițiile tehnice, juridice și financiare necesare pentru punerea lor în aplicare.

Oferirea de orientări utile cu privire la aceste aspecte și la orice elemente suplimentare care pot fi incluse în aceste acorduri necesită, în primul rând, o mai bună înțelegere a situației în care ar putea fi declanșat mecanismul de asistență, precum și a eforturilor și principiilor de bază care ar putea preveni apariția unei astfel de situații. Actualele orientări fără caracter obligatoriu nu furnizează și nu pot furniza o listă exhaustivă și prescriptivă adecvată pentru toate statele membre, deoarece acestea trebuie să aibă libertatea de a alege soluțiile care se potrivesc cel mai bine capacităților, cadrelor existente, situației și priorităților lor. În schimb, ele recomandă utilizarea unui set de elemente necesare și opționale și descriu posibilele moduri de aplicare a anumitor măsuri de asistență.

Abordarea propusă este ca statele membre să întemeieze măsurile coordonate pe cadrele naționale și procedurile existente ori de câte ori este posibil, și să le adapteze după cum este necesar în scopuri care țin de asistență. Acestea pot include utilizarea platformelor sau a mecanismelor existente pentru măsurile părții de consum sau mecanisme existente de compensare ale clienților.

2. DISPOZIȚII JURIDICE, TEHNICE ȘI FINANCIARE

2.1. **Dispoziții juridice**

Obiectivul este să se asigure securitatea juridică tuturor părților implicate în furnizarea sau primirea de energie electrică într-o criză de energie electrică. Statele membre implicate în aplicarea mecanismului de asistență sunt sfătuite să pună în aplicare măsuri juridice clare, transparente și eficace, astfel încât părțile interesate să cunoască normele și procedurile pentru asistența transfrontalieră.

([4]) JO L 158, 14.6.2019, p. 54.

Articolul 12 din regulament prevede că planurile de pregătire pentru riscuri includ măsuri regionale și, după caz, măsuri bilaterale pentru a asigura prevenirea sau gestionarea în mod corespunzător a crizelor de energie electrică cu impact transfrontalier. Atunci când stabilesc măsuri juridice, statele membre pot, de asemenea, să ia în considerare posibilitatea creării de subgrupuri într-o regiune ([5]), care să fie alcătuite din statele membre care dispun de capacitatea tehnică de a-și furniza reciproc asistență. Acest lucru se datorează faptului că nu toți membrii unei regiuni mai mari vor fi în mod necesar capabili să furnizeze energie electrică unui alt stat membru aflat în criză. Astfel, nu este necesar să se încheie acorduri regionale privind măsuri transfrontaliere concrete cu toate statele membre dintr-o regiune, ci doar cu cele care au capacitatea tehnică de a oferi asistență. Măsurile bilaterale trebuie convenite între statele membre care sunt conectate direct, dar nu fac parte din aceeași regiune.

Pot exista situații speciale în care un stat membru nu este conectat în mod direct la niciun alt stat membru. Cu proiectele de infrastructură pentru interconexiuni în curs de elaborare, acest lucru se poate schimba. În cazul în care interconectările devin funcționale după adoptarea planurilor de pregătire pentru riscuri, statele membre în cauză vor trebui să pună în aplicare dispozițiile juridice, financiare și tehnice prevăzute la articolul 15 din regulament în cel mai scurt timp și să își actualizeze planurile de pregătire pentru riscuri pentru a le reflecta.

2.1.1. *Statele membre vizate*

Statele membre vizate de mecanismul de asistență sunt:

— statul membru care a solicitat asistență și

— toate statele membre care dispun de capacitatea tehnică de a furniza asistență în cadrul aceleiași regiuni (cu un acord regional) și statele membre cu acorduri bilaterale (conectate cu statul membru solicitant, dar care nu aparțin aceleiași regiuni).

În cazul în care statul membru solicitant a încheiat un acord regional și/sau un acord bilateral, atunci trebuie să își comunice nevoia de asistență tuturor statelor membre care pot oferi o astfel de asistență.

2.1.2. *Cerere de asistență*

întrucât crizele de energie electrică necesită răspunsuri rapide, cererea de asistență trebuie să fie concisă, standardizată și să conțină o cantitate minimă de informații necesare. În mod ideal, statele membre care încheie un acord regional sau bilateral pot conveni asupra unui model de cerere și îl pot anexa la acord. Următoarele informații par a fi minimul necesar pentru a răspunde la o cerere de asistență:

— numele statului membru solicitant, inclusiv al entității responsabile și al persoanei sau persoanelor de contact;

— numele operatorului de transport și de sistem (OST) și al operatorului pieței de energie electrică desemnat (OPEED) și persoana sau persoanele de contact responsabile;

— indicarea deficitului preconizat în ceea ce privește energia și puterea electrică (măsurat într-o unitate convenită de comun acord) și durata anticipată a acestui deficit;

— indicarea de către statul membru solicitant a liniei de interconexiune preferabile sau a punctelor de livrare, dacă este cazul (de exemplu, pentru generatoarele mobile);

— pentru unele instrumente tehnice specifice convenite (cerere de reactivare a centralelor electrice suspendate, transfer de generatoare mobile, activarea rezervelor strategice etc.), o cerere care să indice calendarul primei livrări posibile și durata anticipată a desfășurării operațiunilor de aprovizionare (indicându-se perioada anticipată în care statul membru care oferă asistență va asigura asistența);

— o trimitere la angajamentul asumat de statul membru solicitant de a plăti o compensație pentru asistență.

2.1.3. *Utilizatorii de energie electrică care au dreptul să primească protecție specială împotriva deconectării din motive de siguranță publică și securitate personală*

Articolul 11 din regulament descrie măsurile care trebuie incluse în planurile de pregătire pentru riscuri în ceea ce privește măsurile naționale pentru prevenirea crizei de energie electrică, pregătirea pentru o astfel de criză și atenuarea acesteia. Alineatul (1) litera (h) permite statelor membre să specifice, în ceea ce privește siguranța publică și securitatea personală, categoriile de utilizatori de energie electrică care au dreptul să primească

([5]) Regulamentul definește o „regiune” ca fiind un grup de state membre ai căror operatori de transport și de sistem folosesc în comun același centru de coordonare regional, astfel cum este menționat la articolul 36 din Regulamentul privind energia electrică.

protecție specială împotriva deconectării, în conformitate cu dreptul intern, și să justifice necesitatea unei astfel de protecții. „Siguranța publică și securitatea personală” se referă la bunăstarea și protecția publicului larg și vizează prevenirea și protecția împotriva pericolelor asociate cu utilizatorii care au dreptul să primească protecție specială împotriva deconectării.

Pentru a proteja siguranța publică și securitatea personală, statele membre trebuie să stabilească măsuri speciale pentru a asigura continuitatea alimentării cu energie electrică având în vedere:

— nevoia critică la nivel național, regional sau local;

— problemele de sănătate și siguranță publică;

— potențialele daune catastrofale sau un risc ridicat de probleme semnificative de siguranță (datorate, de exemplu, riscurilor de mediu);

— potențiala expunere la pericolele de securitate;

— capabilitățile tehnice pentru deconectările selective.

În conformitate cu regulamentul, statele membre pot defini în legislația națională categoriile de utilizatori de energie electrică care au dreptul să primească protecție specială împotriva deconectării. Atunci când definesc aceste categorii, statele membre trebuie să țină seama de durata și amploarea crizei, ceea ce poate influența lista utilizatorilor de energie electrică care au dreptul să primească protecție specială împotriva deconectării. În cazul în care depășește o anumită perioadă de timp sau se extinde dincolo de un anumit domeniu, criza poate pune în pericol viața, securitatea sau sănătatea unor segmente mai mari ale populației. În orice caz, lista utilizatorilor de energie electrică care au dreptul să primească protecție specială împotriva deconectării trebuie să fie clar definită în planurile de pregătire pentru riscuri, inclusiv categoria utilizatorilor care pot fi incluși doar în cazul unei crize extinse de lungă durată. Lista trebuie să fie în concordanță cu scenariile de risc identificate la nivel național și regional, incluse în planurile de pregătire pentru riscuri, și cu impactul estimat al acestora.

Exemple de utilizatori de energie electrică care ar putea avea dreptul să primească protecție specială împotriva deconectării sunt:

— Sectorul energetic:

  — Subsectorul energiei electrice: cerințele critice ale sistemului de energie electrică, în special cele privind menținerea capacității de generare și a securității nucleare, și dispeceratele

  — Subsectorul gazelor: instalații principale ale sistemului de gaze naturale pentru a menține siguranța instalațiilor de gaze și dispeceratele

  — Rafinării de petrol și stații esențiale de pompare a petrolului pentru menținerea siguranței instalațiilor

— Sectorul transporturilor:

  — Transport aerian: principalele aeroporturi și instalații de control asociate

  — Transport feroviar: operațiuni feroviare semnificative, dacă depind de alimentarea generală cu energie electrică

  — Transport rutier: sisteme de control al gestionării traficului și semnalizare rutieră

  — Transport maritim: principalele porturi și docuri și instalații de control asociate

— Sectorul sănătății: instituții de asistență medicală, inclusiv spitale și clinici private

— Distribuția apei: instalații esențiale de apă și de canalizare

— Servicii digitale și de telecomunicații acolo unde există o necesitate națională de menținere a funcționării

— Securitate și siguranță:

  — Servicii de urgență de importanță națională/regională

  — Instalații de protecție civilă

  — Unități ale forțelor armate, în special cele care oferă asistență în materie de protecție civilă

  — Servicii penitenciare publice sau private

— Instalații administrative acolo unde există o necesitate națională de menținere a funcționării

— Servicii financiare acolo unde există o necesitate națională sau la nivelul UE de menținere a funcționării

— Amplasamentele cu procese industriale care nu pot fi susținute cu generatoare de rezervă, dacă deconectarea ar putea cauza probleme semnificative de siguranță.

Pentru țările care definesc în legislația națională utilizatorii de energie electrică care au dreptul să primească protecție specială împotriva deconectării, lista trebuie să fie actualizată, cu consumul estimat pentru fiecare element.

Se recomandă să se asigure faptul că utilizatorii de energie electrică care au dreptul să primească protecție specială împotriva deconectării dispun, de asemenea, de măsuri solide privind continuarea activității pentru a menține furnizarea adecvată de servicii în cazul unei crize de energie electrice și nu se bazează exclusiv pe măsurile din cadrul planurilor de pregătire pentru riscuri.

Toți utilizatorii de energie electrică care au dreptul să beneficieze de protecție specială împotriva deconectării trebuie, de asemenea, să își reducă sarcina cât mai mult cu putință în cazul unei crize de energie electrică. În cazul în care situația se deteriorează și riscul de deficit de aprovizionare pentru acești utilizatori de energie electrică este iminent, trebuie să se acorde prioritate prevenirii pierderilor de vieți și reducerii la minimum a riscului de dezastre care ar putea implica pierderea de vieți sau prejudicii majore.

2.1.4. *Începutul și sfârșitul furnizării asistenței*

Articolul 15 alineatul (3) din regulament prevede că statele membre trebuie să se pună de acord cu privire la factorul declanșator pentru orice asistență și pentru suspendarea acesteia. Acest lucru trebuie efectuat sub rezerva dispozițiilor tehnice, juridice și financiare necesare.

Articolul 2 punctul 9 din regulament definește „criza de energie electrică” ca o situație actuală sau iminentă în care există un deficit semnificativ de energie electrică, astfel cum este definit și descris de statele membre în planurile lor de pregătire pentru riscuri sau în care este imposibil să se furnizeze energie electrică clienților. După declararea unei crize de energie electrică de către autoritatea competentă a statului membru în cauză, toate măsurile convenite trebuie să fie puse în aplicare în cea mai mare măsură posibilă.

Factorul declanșator pentru solicitarea de asistență trebuie definit în raport cu orice situație existentă sau iminentă, atunci când se preconizează că măsurile care nu se bazează pe piață sunt necesare pentru a evita sau a reduce la minimum impactul crizei de energie electrică.

În special, în cazul în care categoriile de utilizatori de energie electrică care au dreptul să primească protecție specială împotriva deconectării sunt definite în legislația națională, factorul declanșator pentru solicitarea de asistență trebuie definit în raport cu o situație existentă sau iminentă în care un stat membru nu poate asigura protecție împotriva deconectării pentru categoriile de utilizatori de energie electrică specificate în ceea ce privește siguranța publică și securitatea personală, în pofida tuturor măsurilor naționale bazate pe piață și a celor care nu se bazează pe piață. Pentru statele membre care nu definesc în legislația națională categoriile de utilizatori de energie electrică care au dreptul să primească protecție specială împotriva deconectării, factorul declanșator pentru solicitarea de asistență trebuie definit în raport cu o situație existentă sau iminentă în care un stat membru nu poate furniza cantitatea de energie electrică necesară în scopul protejării siguranței publice și a securității personale ale acestuia.

Pentru fiecare scenariu de risc identificat în planul de pregătire pentru riscuri, statele membre trebuie să specifice evenimentul declanșator. Acesta poate fi un eveniment operațional sau neoperațional. Evenimentele operaționale pot fi pierderea posibilității de control, lipsa echilibrului între generare și consum, lipsa rezervelor sau incapacitatea de a furniza energie electrică din cauza daunelor fizice provocate unor părți ale sistemelor. Evenimentele neoperaționale pot să fie, de exemplu, amenințări externe la adresa securității.

Riscul de utilizare abuzivă a mecanismului de asistență printr-o cerere nejustificată de asistență este foarte mic, din cauza condițiilor stricte care trebuie îndeplinite pentru ca mecanismul de asistență să fie declanșat.

Fără a aduce atingere măsurilor convenite de statele membre în acordurile regionale sau bilaterale respective, obligația de a furniza asistență trebuie să înceteze atunci când:

— statul membru care a solicitat asistență informează statul sau statele membre care oferă asistență că se află din nou în poziția de a furniza energie electrică utilizatorilor săi de energie electrică care au dreptul să beneficieze de protecție specială împotriva deconectării sau de a asigura furnizarea de energie electrică necesară în scopul protejării siguranței publice și a securității personale;

— statul membru care oferă asistență nu își mai poate aproviziona propriii utilizatori de energie electrică, în special utilizatorii care au dreptul să beneficieze de protecție specială împotriva deconectării sau nu mai poate asigura furnizarea de energie electrică în scopul protejării siguranței publice și a securității personale, din cauza deteriorării propriului sistem.

  De asemenea, este posibil ca, în pofida unei crize acute de energie electrică în curs, statul membru care a solicitat asistență inițial să decidă să solicite suspendarea asistenței, deoarece, de exemplu, nu își poate permite să plătească.

2.1.5. *Roluri și responsabilități*

Responsabilitatea finală pentru gestionarea mecanismului de asistență trebuie să revină statelor membre. Aceasta include, în special, decizia de a solicita asistență și monitorizarea globală a modului în care entitățile responsabile pentru sarcini specifice exploatează mecanismul. Regulamentul nu impune crearea de noi entități specifice. Se recomandă statelor membre să aloce responsabilitățile, de preferință, entităților existente sau, în circumstanțe speciale, unor noi entități, ținându-se seama de structura organizatorică a acestora și de experiența în materie de gestionare a crizelor și de intervenție în caz de urgență. În vederea reducerii costurilor, în special pentru a evita costurile fixe, statele membre trebuie să se bazeze pe mecanismele existente, atunci când este posibil. Principiul călăuzitor în această privință trebuie să fie asigurarea asistenței în mod eficient și eficace.

Autoritățile competente în temeiul regulamentului sunt responsabile de punerea în aplicare a cadrului, cu sarcini și responsabilități atribuite în mod clar actorilor respectivi precum coordonatorul național în caz de criză, coordonatorul sau o echipă alcătuită din managerii crizelor de energie electrică relevanți la nivel național, operatorii de transport și de sistem, autoritatea națională de reglementare și întreprinderile din domeniul energiei electrice. Autoritățile competente sunt, de asemenea, cel mai bine plasate pentru a pregăti acordurile regionale și bilaterale împreună cu autoritățile competente din alte state membre. Aceste acorduri vor constitui temeiul juridic al asistenței, inclusiv plata unei compensații și decontarea după asigurarea asistenței. Statele membre și autoritățile lor competente sunt, de asemenea, cel mai bine plasate să fie responsabile pentru trimiterea sau primirea cererilor de asistență, pentru coordonarea măsurilor și pentru trimiterea notificărilor în cazul în care cererea de asistență a fost suspendată. Răspunderea financiară pentru compensație trebuie, de asemenea, să le revină în cele din urmă statelor membre, pentru a oferi garanții suficiente de plată promptă a unei compensații echitabile.

Sub rezerva constrângerilor tehnice și juridice din fiecare stat membru, autoritățile naționale de reglementare sunt cele mai în măsură să conducă sau cel puțin să se implice în procesul calculării costurilor compensării. Operatorii de transport și de sistem ar trebui, de preferință, să fie responsabili de distribuirea cantităților necesare de energie electrică într-un mod eficient din punctul de vedere al costurilor.

Operatorii de transport și de sistem, cu sprijinul centrelor regionale de coordonare și al coordonatorilor regionali de securitate (în așteptarea înființării centrelor regionale de coordonare) sunt cei mai în măsură să își asume responsabilitatea pentru coordonarea tuturor aspectelor tehnice și să pună în aplicare toate măsurile operaționale necesare în cazul în care este aplicată asistența. Entitatea din statul membru care este responsabilă pentru furnizarea de asistență ar putea fi, de asemenea, responsabilă pentru colectarea cererilor de energie electrică și a costurilor suplimentare, verificarea și canalizarea acestora către entitatea din statul membru care a beneficiat de asistență. În acest context, ar fi utilă o abordare de tipul „ghișeului unic”. Statele membre sunt invitate să identifice și să convină cu privire la entitatea responsabilă de colectarea și direcționarea cererilor de compensare pentru restricționarea aprovizionării.

Dacă se prevede un mediator în acordurile regionale și bilaterale încheiate între statele membre, toate părțile s-ar simți mai asigurate cu privire la plata și calculul costurilor de compensare. Rolul mediatorului ar fi să contribuie la soluționarea oricărui dezacord cu privire la cuantumul compensației care urmează să fie plătită.

2.1.6. *Forma juridică a acordurilor regionale și bilaterale*

Nu există nicio obligație explicită în ceea ce privește forma juridică a acordurilor regionale și bilaterale. Statele membre au libertatea de a găsi o formă juridică care creează drepturi și obligații între ele, în cazul în care se aplică mecanismul de asistență. Dreptul de a solicita asistență și obligația de a asigura asistență sunt prevăzute la articolele 14 și 15 din regulament. Acordurile regionale și bilaterale vor defini modul în care vor fi exercitate aceste drepturi și obligații stabilite în legislația Uniunii. Acordurile ar trebui să fie operaționale, nu de natură politică. În funcție de cerințele prevăzute de dreptul intern al fiecărui stat membru, în scopul implementării, poate fi suficient ca autoritățile competente să încheie un acord administrativ cu caracter obligatoriu. Acest lucru ar putea include dispozițiile acordului regional sau bilateral existent, acordurile contractuale între operatorii de transport și de sistem sau condițiile specifice de acordare a licențelor pentru entitățile de energie electrică, cu condiția ca acestea să fie supravegheate de către autoritățile competente relevante. Pe de altă parte, un instrument juridic fără caracter obligatoriu, cum ar fi un memorandum de înțelegere, nu ar fi suficient în sine, deoarece nu creează obligații juridice între participanți. Prin urmare, dacă se recurge numai la acordurile sub forma unui memorandum nu se îndeplinesc cerințele articolului 15 privind crearea unui sistem de asistență obligatoriu din punct de vedere juridic, acestea putând fi interpretate ca o formă insuficientă de punere în aplicare dispozițiilor articolului 15 ([6]).

([6]) Acordurile sub forma unui memorandum de înțelegere trebuie completate prin măsuri naționale obligatorii care să asigure aplicarea dispozițiilor memorandumului de înțelegere.

2.1.7. *Asistență înainte de încheierea unor acorduri regionale și bilaterale*

În conformitate cu articolul 15 din regulament, în cazul unei crize de energie electrică în care statele membre nu au convenit încă asupra unor măsuri coordonate și asupra unor acorduri tehnice, juridice și financiare, statele membre trebuie să convină asupra unor măsuri și acorduri ad hoc, inclusiv în ceea ce privește compensația echitabilă. În cazul în care un stat membru solicită asistență înainte să fi fost convenite astfel de măsuri și acorduri, acesta trebuie să se angajeze, înainte de a primi asistență, să plătească o compensație echitabilă.

2.1.8. *Tratamentul informațiilor confidențiale*

Orice procedură care implică statele membre sau autoritățile lor, menționată în regulament, este pusă în aplicare de către acestea în conformitate cu normele aplicabile, inclusiv cu normele naționale referitoare la tratarea informațiilor și a proceselor confidențiale. Dacă acest lucru conduce la o situație în care informațiile nu pot fi dezvăluite, inclusiv în cadrul planurilor de pregătire pentru riscuri, statul membru sau autoritatea în cauză poate furniza un rezumat neconfidențial al acestor informații sau, la cerere, are obligația de a face acest lucru.

Comisia, ACER, GCEE, ENTSO-E, statele membre, autoritățile competente, autoritățile naționale de reglementare și alte organisme, entități sau persoane relevante, care primesc informații confidențiale în temeiul regulamentului, trebuie să asigure păstrarea confidențialității informațiilor sensibile.

2.2. **Acorduri tehnice**

Scopul acordurilor tehnice este de a descrie toate dispozițiile și condițiile tehnice necesare care să permită funcționarea concretă a mecanismului de asistență. Acest lucru necesită schimbul prealabil obligatoriu de informații privind capacitatea tehnică și constrângerile infrastructurii energetice relevante și cantitățile de energie electrică teoretice maxime relevante pentru asistență, împreună cu o evaluare a constrângerilor tehnice care ar face dificilă asigurarea asistenței. În cazul în care există constrângeri tehnice sau de altă natură, statele membre sunt încurajate să identifice și să convină asupra unor soluții reciproc acceptabile, care să fie aplicate pentru a asigura capacitatea interzonală necesară în cazul în care se declanșează mecanismul de asistență.

În funcție de constrângerile tehnice din fiecare stat membru, este posibil ca operatorii de transport și de sistem, cu sprijinul centrului regional de coordonare, să fie cei mai în măsură să își asume responsabilitatea pentru coordonarea tuturor aspectelor tehnice și să pună în aplicare toate măsurile operaționale necesare, pe baza cunoștințelor lor cu privire la sistemele lor de energie electrică și cu privire la sistemele lor de cooperare transfrontalieră existente în caz de urgență ([7]). Aceste structuri de cooperare, acordurile și experiența existente trebuie să servească drept bază pentru acordarea de asistență. În orice caz, un cadru general trebuie să fie clar identificat (în cazul în care există deja) sau instituit, inclusiv condițiile tehnice, astfel încât cooperarea necesară să poată fi realizată în condiții de securitate juridică. Datele tehnice din planurile de pregătire pentru riscuri pot fi actualizate, după cum este necesar.

2.2.1. *Soluții tehnice și coordonare [articolul 15 alineatul (2)]*

Se pot adopta soluții și acorduri tehnice pentru diferitele părți ale infrastructurii într-un anumit stat membru. Acest lucru va oferi o imagine clară asupra asistenței disponibile, asupra constrângerilor tehnice prezente și o mai bună estimare a costurilor de punere în aplicare a fiecărei măsuri (dacă este cazul). Deoarece potențialele situații de criză pot fi foarte diferite, este important ca statele membre să aibă o gamă largă de opțiuni și instrumente disponibile. În acordurile tehnice poate fi descrisă o listă orientativă și neexhaustivă a soluțiilor tehnice, astfel încât părțile să fie la curent cu acțiunile care ar putea fi întreprinse înainte și în timpul unei situații de urgență în scopuri ce țin de asistență. Simulările măsurilor de asistență pot fi benefice pentru pregătirea în vederea unor astfel de situații.

Liniile directoare privind operarea sistemului ([8]) și codul de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic ([9]) constituie un manual detaliat de reguli care reglementează modul în care operatorii de transport și de sistem și alte părți interesate relevante trebuie să acționeze și să coopereze pentru a asigura securitatea sistemului. De asemenea, acestea armonizează standardele tehnice și protocoalele de urgență ale operatorilor de transport și de sistem în fiecare zonă sincronă. Aceste norme tehnice vizează să asigure faptul că cea mai mare parte a incidentelor legate de energia electrică sunt tratate în mod eficace la nivel operațional. Pentru a aborda situațiile de criză în domeniul energiei electrice care ar putea avea o amploare și un impact mai mari acolo unde doar normele pieței și normele de operare a sistemului nu mai sunt suficiente, statele membre trebuie să convină asupra unor măsuri specifice care să nu se limiteze la responsabilitatea operatorilor de

([7]) De exemplu: Serviciul de asistență reciprocă de urgență (MEAS). Contracte (MEAS) OTS-OTS.

([8]) Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei din 2 august 2017 de stabilire a unei linii directoare privind operarea sistemului de transport al energiei electrice (JO L 220, 25.8.2017, p. 1).

([9]) Regulamentul (UE) 2017/2196 al Comisiei din 24 noiembrie 2017 de stabilire a unui cod de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic (JO L 312, 28.11.2017, p. 54).

transport și de sistem de a preveni, de a se pregăti pentru astfel de situații și de a le gestiona. Chiar și pe parcursul acestor situații de criză, trebuie respectate normele care reglementează piața internă și normele de operare a sistemului incluse în liniile directoare privind operarea sistemului și în codul de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic (care reglementează restricționarea tranzacțiilor, limitarea furnizării de capacitate interzonală pentru alocarea capacității sau limitarea furnizării de programe).

Codul de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic stabilește cerințele pentru gestionarea de către operatorii de transport și de sistem a stărilor de urgență, de colaps și de restaurare și pentru coordonarea operării sistemului pe teritoriul Uniunii în astfel de stări, inclusiv procedura de suspendare a activităților de piață, planul de apărare și planul de restaurare. Planul de apărare a sistemului este ansamblul de măsuri tehnice și organizatorice care trebuie luate pentru a preveni propagarea sau deteriorarea unei perturbații în sistemul de transport, în vederea evitării unei perturbații la nivel de stare de zonă extinsă și a unei stări de colaps.

Soluțiile și acordurile tehnice trebuie să valorifice pe deplin oportunitățile oferite de cooperarea regională. Prin urmare, aceste acorduri trebuie să includă etapele tehnice convenite necesare pentru a preveni criza, precum și etapele tehnice convenite necesare pentru a atenua efectele acesteia și pentru a evita escaladarea acesteia atunci când criza s-a produs.

Unele dintre soluțiile tehnice sunt preventive, adică elaborate cu mult timp în avans pentru a reduce la minimum riscul unor crize viitoare (de exemplu, dezvoltarea de produse pentru redispecerizare pe timp de iarnă în cazul unor evenimente extreme sau modificarea duratei unei întreruperi planificate). Altele sunt utilizate chiar înainte de eveniment, adică atunci când există dovezi cu privire la posibilitatea producerii crizei (în etapa de pregătire). În sfârșit, în momentul perturbării sunt puse în aplicare alte soluții pentru a limita sau a scurta durata efectelor crizei.

Pentru fiecare soluție tehnică, se recomandă ca planurile de pregătire pentru riscuri să includă informații privind capacitatea acesteia (GWh/săptămână), indiferent dacă a fost sau nu deja verificată în practică, timpul de pornire de la decizie la aplicare, durata potențială, entitatea responsabilă pentru fiecare măsurătoare, dependența de alte măsuri, efectele secundare și orice alte observații. Pentru soluțiile care nu se bazează pe piață, în conformitate cu articolul 11 alineatul (1) litera (g), trebuie indicat modul în care acestea respectă cerințele prevăzute la articolul 16.

Atunci când criza este declarată existentă sau iminentă, va trebui să existe o coordonare între operatorii de transport și de sistem relevanți, OPEED, operatorii de sisteme de distribuție (OD), coordonatorii de urgență la nivel național, autoritățile competente și entitățile implicate în furnizarea de energie electrică. Aceștia trebuie să se implice suficient de devreme în discuțiile privind clauzele de asistență și, eventual, să fie însărcinați să conlucreze pentru a aplica acordurile de asistență.

În cazuri excepționale în care capacitatea interzonală a fost oferită pe piață, dar a rămas neutilizată, operatorii de transport și de sistem trebuie să aibă dreptul de a utiliza aceste capacități.

2.2.2. *Informații tehnice în alerta timpurie și declararea unei crize de energie electrică (articolul 14) și metodologia de estimare în conformitate cu articolul 15 alineatul (3) (care trebuie reevaluată pe baza capacității tehnice de livrare imediat ce a fost solicitată asistența în timpul crizei)*

Din motive de transparență și ca bază pentru discuțiile privind asistența solicitată, statele membre trebuie să informeze alte state membre în cadrul acordului lor regional și al oricărui acord bilateral suplimentar (adică potențiali furnizori de asistență) cu privire la cantitățile de energie electrică teoretice maxime pe care le-ar putea solicita, starea și limita capacității interzonale, perioada posibilă în care va fi solicitată asistența și factorul declanșator pentru asistență. Cu toate acestea, cantitățile exacte de energie electrică necesare, solicitate și disponibile vor fi cunoscute doar după declanșarea mecanismului de asistență. În vederea calculării acestor cantități de energie electrică teoretice maxime, trebuie luate în considerare cel puțin următoarele elemente:

— indicarea deficitului preconizat în ceea ce privește energia și puterea electrică și durata anticipată a acestui deficit ca urmare a indisponibilității capacității de generare și/sau interzonale;

— indicarea incertitudinii deficitului preconizat care este o funcție a predictibilității limitate a generării de energie variabilă din surse regenerabile, a previzibilității limitate a cererii reale, precum și a posibilității unor întreruperi neplanificate ale activelor de producție;

— caracteristici specifice ale sistemului statelor membre: starea conductelor de interconectare, dacă este cazul (în caz de întrerupere), nivelul rezervoarelor hidroelectrice și evoluția preconizată a acestora, capacitatea de stocare, posibilitățile de răspuns al părții de consum, posibilitatea deficitului de combustibil etc.;

— orice altă caracteristică operațională esențială care poate fi afectată de criză (de exemplu, o penurie de gaze naturale ar putea afecta capacitățile de control al frecvenței ale unei anumite zone sau ar putea reduce cantitățile disponibile de rezerve pentru a asigura stabilitatea frecvenței și rezervele automate pentru restabilirea frecvenței).

Un bun punct de plecare pentru analiza cantităților potențiale de energie electrică poate fi reprezentat de ultimele evaluări de adecvare sezonieră și pe termen scurt. Informațiile anterioare trebuie actualizate atunci când sunt disponibile informații noi și atunci când se produce efectiv criza, pentru a reevalua cerințele și starea sistemului.

2.2.3. *Securitatea operațională a rețelelor*

Scenariile de risc pot avea în vedere mai multe evenimente extreme, alte contingențe excepționale și contingențe în afara razei de acțiune care nu sunt luate în considerare în lista de contingențe ([10]), sau încălcări ale limitelor de siguranță în funcționare care trebuie luate în considerare. Ar trebui efectuată o evaluare specifică pentru a determina potențialele situații care nu țin de securitate și potențialele linii de acțiune pentru a le aborda.

Acordurile pot furniza o descriere a posibilităților tehnice și a restricțiilor din rețelele de energie electrică individuale care trebuie menținute pentru ca sistemul de energie electrică să poată funcționa în condiții de siguranță și în mod fiabil. Aceasta este o informație importantă, atât pentru statele membre care asigură asistență, cât și pentru cele care primesc asistență.

2.2.4. *Respectarea normelor pieței*

În conformitate cu articolul 16 din regulament, măsurile întreprinse pentru a preveni sau a atenua situațiile de criză de energie electrică trebuie să respecte normele care reglementează piața internă a energiei electrice și operarea sistemului. În special, piețele trebuie să rămână active iar măsurile care se bazează pe piață trebuie să fie respectate în cea mai mare măsură posibil, adică prețurile trebuie să respecte condițiile de cerere și ofertă, iar accesul la conductele de interconectare transfrontaliere trebuie să rămână deschis în condiții standard. Prețurile ridicate (în ore de deficit) trebuie considerate normale în funcționarea piețelor de energie electrică, deoarece constituie un instrument-cheie pentru declanșarea aducerii energiei electrice suplimentare în rețea și pentru satisfacerea cererii, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.

În același mod, trebuie respectate liniile directoare privind operarea sistemului pentru stările normale și de alertă ale sistemului, iar codul de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic trebuie respectat în caz de urgență, de colaps și de restaurare.

2.2.5. *Activarea măsurilor care nu se bazează pe piață*

În conformitate cu articolul 16 din regulament, măsurile care nu se bazează pe piață pot fi activate într-o situație de criză de energie electrică:

— doar în ultimă instanță dacă toate opțiunile furnizate de piață au fost epuizate; sau

— în cazul în care, singure, măsurile bazate pe piață nu sunt suficiente pentru a preveni o deteriorare semnificativă suplimentară a situației alimentării cu energie electrică.

În plus, măsurile care nu se bazează pe piață nu trebuie să denatureze în mod nejustificat concurența și funcționarea eficace a pieței interne a energiei electrice. Ele trebuie să fie necesare, proporționale, nediscriminatorii și temporare. Măsurile nebazate pe piață care constituie o limitare a fluxurilor de energie electrică între statele membre nu pot depăși măsurile enumerate la punctul 2.2.5.1 și pot fi inițiate numai în conformitate cu normele menționate la punctul respectiv.

Măsurile care nu se bazează pe piață trebuie activate cât mai târziu posibil, ținând seama de cele mai actualizate informații cu privire la situația sistemului electroenergetic (starea sistemului și previziuni). În plus, trebuie să se acorde suficient timp pentru a comunica cu statele membre, cu operatorii de transport și de sistem, cu părțile interesate relevante și cu operatorii pieței de energie electrică desemnați din regiune și pentru a se lua măsurile necesare. Durata măsurilor care nu se bazează pe piață trebuie să fie cât mai scurtă cu putință, iar orele relevante pentru aplicarea lor trebuie stabilite în prealabil.

2.2.5.1. Măsuri care nu se bazează pe piață ce constituie o limitare a fluxurilor de energie electrică între statele membre

Restricționarea tranzacțiilor poate fi efectuată în următoarele cazuri:

(a) restricționarea capacității interzonale deja alocate [astfel cum se prevede la articolul 51 din Regulamentul (UE) 2016/1719 al Comisiei din 26 septembrie 2016 de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung ([11]) și articolul 72 din Regulamentul (UE) 2015/1222 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor ([12])];

([10]) Listele de contingențe sunt stabilite în conformitate cu articolul 33 din Regulamentul (UE) 2017/1485 (JO L 220, 25.8.2017, p. 1).
([11]) JO L 259, 27.9.2016, p. 42.
([12]) JO L 197, 25.7.2015, p. 24.

(b) limitarea furnizării de capacitate interzonală pentru alocarea de capacitate, [astfel cum se prevede la articolul 16 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2019/943 și la articolul 35 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (UE) 2017/2196 al Comisiei din 24 noiembrie 2017 de stabilire a unui cod de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic ([13])] sau

(c) limitarea furnizării de programe după rezultatul piețelor pe ziua următoare sau intrazilnice [astfel cum se prevede la articolul 111 alineatul (1) și la articolul 111 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2017/1485 al Comisiei ([14])].

Subsecțiunile de mai jos descriu normele existente aplicabile fiecărui caz.

(a) Restricționarea capacității interzonale deja alocate [astfel cum se prevede în Regulamentul (UE) 2016/1719 și în Regulamentul (UE) 2015/1222]

Articolul 51 din Regulamentul (UE) 2016/1719 de stabilire a unei orientări privind alocarea capacităților pe piața pe termen lung prevede că toți operatorii de transport și de sistem trebuie să elaboreze norme de alocare armonizate pentru drepturile de transport pe termen lung. Normele de restricționare a capacităților interzonale pe termen lung sunt stabilite la titlul 9 din normele de alocare armonizate ([15]).

Articolul 72 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2015/1222 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor prevede că restricționarea capacității interzonale alocate este posibilă doar în caz de forță majoră sau într-o situație de urgență în care OTS-urile acționează rapid și redispecerizarea sau comercializarea în contrapartidă nu sunt posibile. În toate cazurile, restricționarea se efectuează într-o manieră coordonată în urma comunicării cu toate OTS-urile direct implicate. Articolul 72 alineatul (3) stabilește modul în care restricționarea trebuie compensată.

(b) Limitarea furnizării de capacitate interzonală pentru alocarea de capacitate [astfel cum se prevede în Regulamentul (UE) 2019/943 și în Regulamentul (UE) 2017/2196]

Limitarea furnizării de capacitate interzonală pentru alocarea de capacitate este posibilă numai atunci când se preconizează că sistemul de transport nu va fi readus la starea normală sau de alertă.

(c) Limitarea furnizării de programe [astfel cum prevede Regulamentul (UE) 2017/1485]

Limitarea programelor din cauza problemelor locale din rețeaua fizică sau din sistemele TIC (instrumente și mijloace de comunicare) trebuie comunicată cât mai curând posibil. În cazul problemelor legate de TIC, trebuie să fie instituite canale alternative de comunicare sau proceduri de rezervă pentru a limita impactul problemelor legate de TIC. În cazul unei probleme în rețeaua fizică care produce o limitare a programelor, planurile de pregătire pentru riscuri la nivel național trebuie să definească procedura pentru gestionarea și compensarea acesteia.

2.2.5.2. Suspendarea pieței

Articolul 35 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2017/2196 de stabilire a unui cod de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic definește cazurile în care pot fi suspendate activitățile de piață.

Articolul 35 alineatul (2) enumeră activitățile de piață pe care OTS le poate suspenda temporar. OTS-urile dintr-o regiune trebuie să cadă de acord asupra deciziei privind suspendarea fiecăreia dintre activități și asupra raționamentului care stă la baza deciziei respective.

Măsurile de criză convenite la nivel regional sau bilateral sau măsurile naționale care nu se bazează pe piață nu trebuie să conducă la suspendarea operațiunilor de piață din alte motive decât cele enumerate la articolul 35 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2017/2196 de stabilire a unui cod de rețea privind starea de urgență și restaurarea sistemului electroenergetic.

2.3. **Acorduri financiare**

Acordurile financiare trebuie să asigure că energia electrică furnizată în temeiul mecanismului de asistență este plătită la un preț adecvat. Aceste modalități ar putea include calculul costurilor, compensațiile pentru asistență (inclusiv compensațiile pentru restricționarea alimentării) și procedurile de plată care vor identificate și stabilite între entitățile relevante.

([13]) JO L 312, 28.11.2017, p. 54.
([14]) JO L 220, 25.8.2017, p. 1.
([15]) Decizia Agenției pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei nr. 03/2017 din 2 octombrie 2017 privind propunerea operatorilor de transport și de sisteme de norme armonizate pentru alocarea drepturilor de transport pe termen lung.

Dispozițiile financiare nu trebuie să introducă stimulente neloiale, care în sine pot determina necesitatea unei asistențe. Compensațiile pentru asistență nu trebuie să acopere mai mult decât costurile suportate efectiv; ele nu pot deveni o sursă de profit pentru entitatea furnizoare. Statul membru care beneficiază de asistență plătește prompt statului membru furnizor un preț echitabil pentru energia electrică primită. Acesta din urmă va determina ulterior modul în care aceste fonduri sunt gestionate și cum se armonizează acestea cu normele existente pentru decontarea dezechilibrelor.

Orice compensație acordată clienților pentru care se restricționează alimentarea într-o situație de urgență – indiferent dacă acest lucru rezultă din obligația de a furniza asistență transfrontalieră sau dintr-o urgență națională – trebuie să fie identică cu cea prevăzută de legislația națională.

Având în vedere cele de mai sus, statele membre pot menține mecanismele naționale existente (privind compensarea în caz de restricționare forțată a alimentării) pentru situații de urgență la nivel național (adică atunci când nu există nicio cerere de asistență). Acest lucru le oferă libertatea de a decide dacă doresc sau nu să plătească compensații pentru restricționarea forțată a alimentării pentru clienți. Cu toate acestea, atunci când o urgență națională se transformă într-o situație în care este declanșată asistența transfrontalieră, o opțiune ar putea fi repartizarea compensației pentru asistență plătite de către statul membru solicitant statului membru furnizor între toate grupurile de consumatori pentru care a fost restricționată în mod forțat alimentarea, indiferent dacă pentru aceștia a fost restricționată alimentarea înainte sau după declanșarea asistenței. Această opțiune ar urmări un sistem conceput în statul membru care furnizează asistență, dar ar fi de preferat ca aceasta să se bazeze pe o abordare de tipul „valoarea pierderilor datorate întreruperii alimentării”. În mod alternativ, statele membre pot decide, de asemenea, să plătească compensațiile primite pentru asistența acordată către un „fond de asistență” gestionat la nivel central. În acest mod, mecanismele naționale de compensare existente pentru restricționarea alimentării rămân de competența statelor membre și abordările diferite în statele membre nu vor conduce la un tratament diferențiat al grupurilor de consumatori pentru care s-a restricționat alimentarea într-o țară atunci când asistența este furnizată la nivel transfrontalier, în cazul în care compensarea pentru asistență este obligatorie.

Principalele elemente ale compensației pentru acordarea asistenței sunt i. prețul energiei electrice și ii. costurile suplimentare apărute în statul membru care furnizează asistența ca urmare a garantării faptului că energia electrică ajunge dincolo de frontieră, pe baza costurilor suportate efectiv pe care cadrul juridic național din statul membru care furnizează asistența le permite a fi plătite.

În acorduri pot fi utilizate și convenite abordări diferite pentru a determina prețul energiei electrice. Cu toate acestea, este important ca normele să fie clare cu privire la abordarea convenită și cu privire la circumstanțele în care acestea s-ar aplica și să se identifice orice parametri cunoscuți care ar fi utilizați (de exemplu, prima, în cazul în care se alege ultima tranzacție comercială cunoscută plus prima).

2.3.1. *Prețul energiei electrice*

Acordurile financiare trebuie să se refere la prețul energiei electrice furnizate și/sau la metoda de stabilire a prețului, ținând seama de impactul asupra operațiunilor de piață. Această ultimă condiție poate fi înțeleasă ca vizând un preț sau o metodologie care nu denaturează piața și nu creează stimulente neloiale. Prețul energiei electrice care servește drept bază pentru compensarea cheltuielilor cu asistența este determinat de piață (sau alte mijloace) în statul membru care furnizează asistența.

(a) Prețul pieței

Ca principiu de bază, prețul energiei electrice, furnizată în temeiul mecanismului de asistență, nu ar trebui să fie mai mic decât prețul de piață, deoarece acest lucru ar duce la stimulente neloiale. În cazul în care prețul este menținut dinamic și i se permite să urmeze cererea și oferta de energie electrică, el poate reprezenta un semnal chiar și în timpul unei crize.

În ceea ce privește prețurile pieței, la modul general, un factor-cheie este nivelul de integrare a pieței care este considerat un scenariu de bază. Dacă se presupune că există o implementare completă a pieței interne a energiei electrice, inclusiv a piețelor de echilibrare, atunci prețul de referință ar putea fi furnizat direct de oricare dintre viitoarele platforme create pentru schimbul de energie de echilibrare, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2017/2195 al Comisiei ([16]) privind echilibrarea sistemului de energie electrică. O metodologie pentru calcularea unui „preț de referință” ar fi necesară numai atunci când nu mai există oferte disponibile pe piața de echilibrare (care ar putea indica o criză simultană) sau atunci când particularitățile pieței (adică existența unor produse de echilibrare pur naționale) nu permit activarea acestora de către statul membru solicitant. În cele din urmă, dacă nu mai există oferte disponibile pe piața de echilibrare (adică nu mai există resurse disponibile pe piață), cel mai recent instrument disponibil este descărcarea sarcinii. În acest caz, prețul energiei electrice trebuie să reflecte costul implementării unei astfel de descărcări a sarcinii [a se vedea litera (b)].

([16]) Regulamentul (UE) 2017/2195 al Comisiei din 23 noiembrie 2017 de stabilire a unei linii directoare privind echilibrarea sistemului de energie electrică (JO L 312, 28.11.2017, p. 6).

(b) Stabilirea prețurilor/restricționarea forțată a alimentării pe cale administrativă

În cazul în care nu există un preț de piață, pot fi necesare alte abordări pentru stabilirea prețului energiei electrice, cum ar fi ultimul preț cunoscut de pe piața de echilibrare sau prețul de pe piața intrazilnică, oricare dintre acestea este mai mare. În mod alternativ, prețul ultimei tranzacții cunoscute cu energie electrică sau măsuri cu sau fără primă, poate reprezenta, de asemenea, un indiciu. O primă poate fi luată în considerare pentru a compensa discrepanța – dacă există o discrepanță atât de mare – între ultimul preț cunoscut și valoarea pierderilor datorate întreruperii alimentării (VoLL) pentru clienții pentru care a fost restricționată alimentarea ([17]).

Un calcul al VoLL se poate utiliza pentru a determina prețul clienților pentru care este restricționată în mod forțat alimentarea cu energie electrică în statul membru care furnizează asistența. Valoarea reflectă beneficiile pe care grupul de consumatori specifici le-a pierdut ca urmare a faptului că alimentarea a fost restricționată. VoLL trebuie să fie derivată utilizând metodologia menționată la articolul 11 din Regulamentul (UE) 2019/943.

De obicei, valorile adoptate vor fi, de asemenea, reflectate în ordinea de restricționare a alimentării în planurile naționale de pregătire pentru riscuri.

În ultimul rând, poate fi utilă analizarea unei metodologii de stabilire a prețurilor de către autoritatea națională de reglementare sau de către autoritatea competentă, sau utilizarea unui mandatar, cum ar fi prețul opțiunilor de cumpărare ([18]).

(c) Disponibilitatea de plată

Ar putea fi rezonabil să se stabilească valoarea maximă pe care fiecare stat membru este dispus să o plătească pentru energie electrică într-o situație de criză. Valoarea maximă ar fi probabil valoarea pierderilor datorate întreruperii alimentării pentru categoriile de utilizatori de energie electrică care au dreptul să beneficieze de protecție specială împotriva deconectării într-un anumit stat membru. Dacă prețul energiei electrice depășește această valoare, este posibil să nu fie în interesul statului membru să solicite energie electrică în temeiul mecanismului de asistență. Această informație, totuși, nu trebuie neapărat să fie inclusă în acorduri sau să se reflecte în planuri.

2.3.2. *Alte categorii de costuri*

Acordurile financiare trebuie să acopere orice alte categorii de costuri, inclusiv costurile relevante și rezonabile ale măsurilor stabilite în avans [articolul 15 alineatul (4) din regulament], care vor trebui să fie acoperite printr-o compensație echitabilă și promptă. Costurile suplimentare trebuie menținute la un nivel minim și trebuie să se acorde atenție evitării dublei contabilizări, deoarece unele dintre elementele de cost suplimentar ar putea fi deja reflectate în prețul energiei electrice.

(a) Costurile de transport asociate

Compensarea trebuie să acopere costurile asociate transportului legate de capacitatea necesară pentru cantitățile de asistență.

(b) Despăgubirile pentru clienții pentru care a fost restricționată în mod forțat alimentarea (compensație pentru restricționarea alimentării)

Alte costuri pot fi, de asemenea, cele ocazionate de obligația de a plăti compensații în statul membru care furnizează asistența, inclusiv despăgubiri pentru clienții pentru care a fost restricționată în mod forțat alimentarea. Astfel de costuri pot fi incluse în costurile de compensare în cazul în care legislația națională prevede obligația de a plăti despăgubiri clienților pentru care a fost restricționată în mod forțat alimentarea, inclusiv compensații pentru daunele economice, pe lângă prețul energiei electrice. Metodologia relevantă pentru calcul trebuie să fie inclusă în aceste acorduri. Poate exista un acord de a transfera cuantumul compensației efectiv suportate către entitățile care utilizează energia electrică furnizată în sistem de asistență în statul membru care beneficiază de asistență.

Cu toate acestea, costul pagubelor cauzate clienților pentru care a fost restricționată în mod forțat alimentarea poate fi acoperit prin sistemele de compensații doar dacă nu este reflectat în prețul energiei electrice pe care statul membru solicitant trebuie să îl plătească. Statul membru solicitant nu trebuie să plătească compensații pentru aceleași costuri de două ori.

([17]) Există cazuri în care prima se referă la „valoarea asigurată” a energiei electrice disponibilizate.

([18]) Opțiunile de cumpărare oferă cumpărătorului opțiunii de cumpărare dreptul, dar nu și obligația, de a achiziționa o cantitate specifică de energie electrică la un preț fix în viitor. Cumpărătorul opțiunii plătește o primă pentru dreptul de a exercita opțiunea. Opțiunile sunt alcătuite dintr-un preț de exercitare, o perioadă de stabilire a prețurilor, o metodologie de decontare și o primă. Opțiunile sunt tranzacționate la burse sau pot fi tranzacții bilaterale private extrabursiere.

(c) Costul procedurilor judiciare în statul membru care furnizează asistența

Alte costuri se pot referi, de asemenea, la rambursarea oricărei compensații plătite de statul membru care acordă asistență unor entități implicate în acordarea asistenței, ca urmare a unor proceduri judiciare, proceduri de arbitraj sau proceduri similare și ca urmare a soluționării litigiilor, precum și rambursarea costurilor aferente unor astfel de proceduri [articolul 15 alineatul (4) litera (b) din regulament]. Cu toate acestea, compensațiile trebuie plătite numai pe baza dovezii costurilor suportate.

În cazul unui litigiu între un stat membru și entitatea care furnizează asistență în legătură cu compensațiile (insuficiente) din partea statului membru care beneficiază de asistență, trebuie să existe garanții pentru a proteja acest din urmă stat membru. Pot exista situații în care entitatea în cauză și statul membru în care este stabilită să inițieze acțiuni în instanță unul împotriva celuilalt pentru a obține un preț mai mare al energiei electrice sau despăgubiri mai mari pentru entitate și să acționeze în detrimentul statului membru solicitant, care nu este parte în procedura judiciară. Astfel de situații ar trebui evitate.

Situația descrisă mai sus este diferită de situația în care o întreprindere din statul membru care furnizează asistență inițiază procedura judiciară împotriva unei entități din statul membru care beneficiază de asistență în legătură cu prețul energiei electrice sau cu compensațiile pentru restricționarea alimentării. Într-o astfel de situație, întreprinderea sau entitatea care este în culpă ar avea obligația să suporte cheltuielile aferente.

2.3.3. *Indicarea metodei de calcul a compensației echitabile*

Următoarele metode pot fi luate în considerare la calculul compensației echitabile:

— o sumă simplă a tuturor elementelor aplicabile descrise în secțiunea de mai sus;

— valoarea-timp a banilor: plata trebuie făcută în cel mai scurt timp. Cu toate acestea, statele membre pot accepta o rată a dobânzii care se aplică compensațiilor după expirarea unei perioade tranzitorii realiste ulterior furnizării măsurilor de asistență și după ce valoarea exactă a compensației a fost calculată și aprobată;

— acordul între statele membre care utilizează valute diferite de moneda în care compensația trebuie calculată și plătită, inclusiv cursul de schimb respectiv.

2.3.4. *Calculul compensației pentru toate costurile relevante și rezonabile și angajamentul de a plăti compensația*

Este probabil ca suma exactă a plăților către statul membru care a furnizat asistența și entitățile din respectivul stat membru să poată fi calculată în mod realist numai după un timp de la livrarea energiei electrice solicitate în temeiul mecanismului de asistență. În acordul lor regional sau bilateral, statele membre pot conveni asupra abordării pentru calculul prețului energiei electrice și al costurilor suplimentare, precum și asupra unui termen realist de plată.

Informații cu privire la cantitățile de energie electrică furnizate și orice alte informații relevante pentru calculul compensației trebuie să fie transmise persoanei sau persoanelor de contact relevante din statele membre implicate în exercitarea asistenței, astfel încât ambele să poată efectua un calcul final al compensării. Informațiile pot fi puse la dispoziție de către OTS, OD, operatorul de rezerve strategice, un furnizor sau OPEED, în funcție de măsura aplicată. Calculul compensației poate fi delegat către o altă entitate predefinită.

2.3.5. *Modalități de plată*

Ca principiu director, procedurile existente pentru plățile și compensațiile (sau tranzacțiile de echilibrare) la nivel național dintr-un stat membru și rolurile și responsabilitățile existente în această privință trebuie să fie menținute și aplicate, ori de câte ori este posibil, la plățile compensatorii pentru asistență între statele membre. Acordurile între statele membre trebuie să se concentreze asupra modului de conectare sau a celui de implementare a unei interfețe între aceste cadre naționale existente. Natura asistenței poate necesita ca statul membru sau autoritatea competentă să fie interfața care poartă responsabilitatea financiară finală.

2.3.6. *Roluri și responsabilități: cine plătește pe cine și cine organizează plățile*

Atunci când măsurile voluntare axate pe cerere sunt încă posibile în furnizarea de asistență statelor membre, accesul la platforma relevantă și la capacitatea interzonală trebuie să fie menținut. Ar trebui să fie posibil ca un cumpărător de peste graniță să efectueze plăți în același mod în care ar efectua plăți pentru energie electrică un cumpărător local, în conformitate cu dispozițiile liniilor directoare privind echilibrarea sistemului de energie electrică.

Atunci când sunt introduse restricționările, orice cadru juridic existent, proces de plată sau autoritate responsabilă cu gestionarea plăților din statul membru care furnizează asistență ar putea fi utilizate sau adaptate în mod corespunzător pentru acordarea plăților compensatorii dintr-o țară vecină.

Beneficiarul final al asistenței este consumatorul căruia i-a fost furnizată energie electrică. În cazul restricționării alimentării, furnizorul de energie electrică al clienților neprotejați pentru care a fost restricționată alimentarea trebuie să fie sigur de continuarea plăților, ținând cont de volumele de asistență. Aceste plăți trebuie efectuate în conformitate cu sistemul de compensare din statul membru. Posibilele roluri și responsabilități pot fi distribuite conform descrierii de la punctul 1.5.

2.3.7. *Descrierea/etapele procesului de plată*

În funcție de cadrele existente și modul în care este convenită interfața dintre aceste cadre de către statele membre, procedurile convenite trebuie să fie incluse în acorduri.

Presupunând implicarea reciprocă a statelor membre în aspectele financiare – și, în special, în monitorizare, verificare și canalizarea cererilor după ce energia electrică a fost livrată în temeiul mecanismului de asistență – entitatea relevantă din statul membru care furnizează asistența calculează valoarea compensației în funcție de cantitatea de energie electrică livrată, elementele de cost și metoda de calcul convenită și transmite cererea de plată entității relevante din statul membru solicitant. Statul membru solicitant confirmă apoi serviciul primit, verifică calculele și, dacă nu are obiecții, plătește în termenul convenit. Procesele financiare din statele membre – cum ar fi distribuția indemnizațiilor sau a compensațiilor de tarifare pentru asistență – respectă normele naționale (de exemplu, pot fi aplicate direct entității furnizoare sau entității afectate de restricționarea alimentării ori socializate – distribuite între toți clienții).

Termenele pentru calculul compensației pentru asistență, verificare și plată trebuie incluse în aceste acorduri. Același lucru este valabil și pentru legislația aplicabilă și pentru opțiunile de soluționare a litigiilor în cazul unui litigiu care decurge din utilizarea mecanismului de asistență.

3. CONCLUZIE

Datorită Regulamentului privind pregătirea pentru riscuri, voința politică în favoarea asistenței între statele membre a devenit o realitate. În plus, regulamentul ridică statutul asistenței, de la statutul de concept aplicat la nivel național, la conceptul de sistem de protecție a siguranței publice și a securității personale la nivelul UE. În scopul protejării siguranței publice și a securității personale, acesta introduce drepturi și obligații cu implicații ample care oferă utilizatorilor de energie electrică care au dreptul de a primi protecție specială împotriva deconectării siguranța și securitatea aprovizionării cu energie electrică în mod neîntrerupt. Orientările din prezentul document oferă o gamă largă de opțiuni pentru a face funcțional mecanismul de asistență, deși statele membre au în continuare libertatea de a alege soluțiile care li se potrivesc cel mai bine.